

BUDAPEST / **150+**

VÁROSEPÍTÉSZET 2.

**Tantárgykód /**

BMEEPUIA601

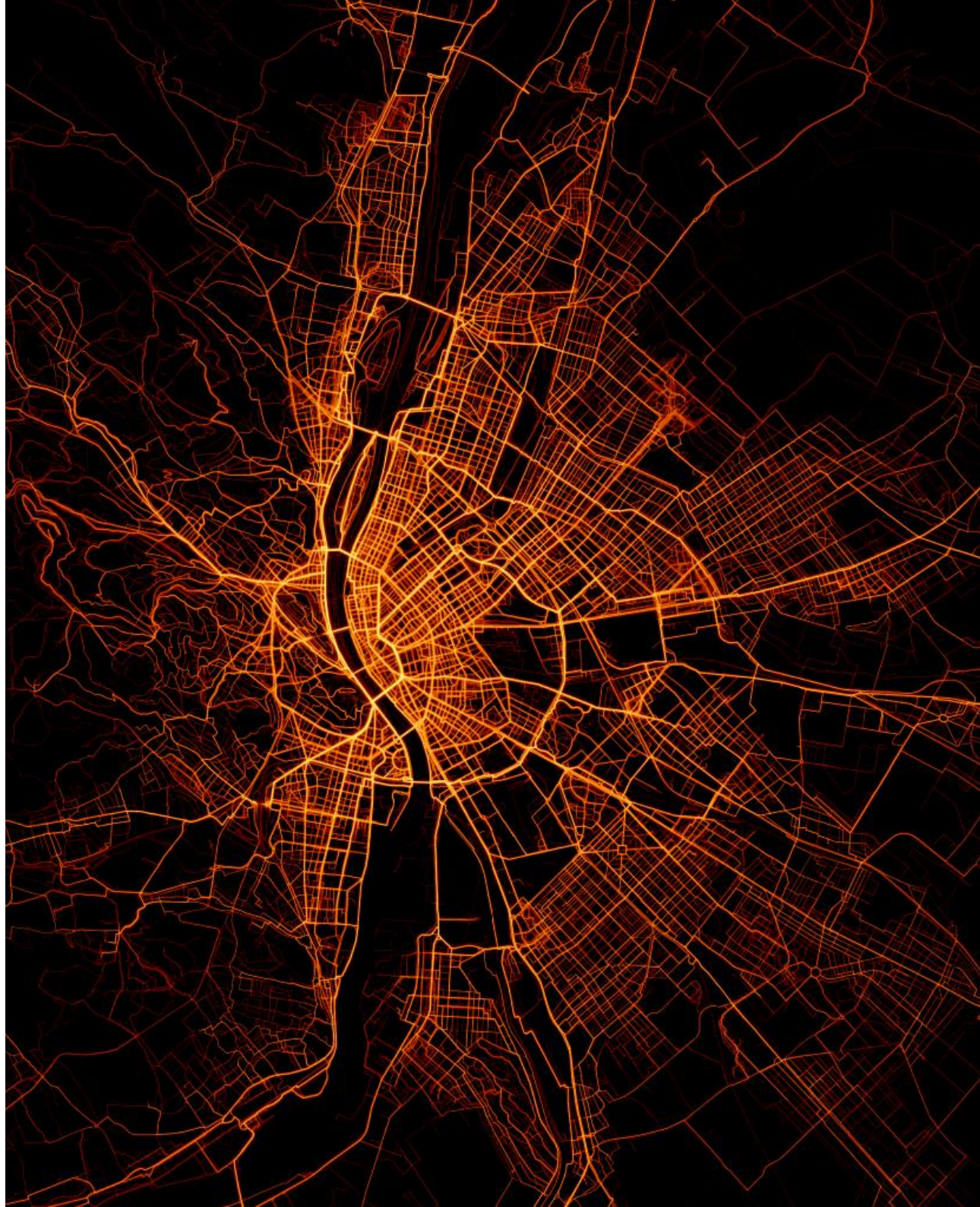
**Kredit /**

6

**Tantárgyfelelős /**

Szabó Árpád

**2023/2024/II**



A VÁROSEPÍTÉSZET 2 tantárgyban nem az épület, hanem az emberi környezet ÉPÜLETEKEN TÚLI, annál NAGYOBB LÉPTÉKŰ területei állnak a tervezési stúdiók középpontjában.

Budapest 2023-ban ünnepelte létrejöttének 150-ik évfordulóját. Ennek apropóján a város jövőbeli fejlesztési lehetőségeit keressük a kortárs városfejlesztési, -tervezési elvekre támaszkodva Budapest hét területén, szem előtt tartva a KLÍMAVÁLTOZÁS városokra gyakorolt hatását és a FENNTARTHATÓSÁG elveit is.

A félév tervezési műtermeinek kiemelt témái az alábbiak, melyek különböző hangsúllyal jelennek meg az egyes tanköri feladatokban:

*1) sűrűség: sűrűn beépített lakókörnyezetek és új tipológiák*  
A racionális területhasználat egyik feltétele a kellően sűrűen (de nem zsúfoltan) kialakított lakókörnyezet, mely lehetővé teszi a javak racionális használatát, de reflektál a klímaváltozás igényeire is. A hagyományos lakhatási formák és lakóterületi tipológiák azonban nem feltétlenül tudják integrálni ezeket a szem-pontokat. Ezért új formákra és új tipológiákra van szükség, melyek feltételezik a nyitott kísérletezés lehetőségét, de biztosítják a mindenki számára elérhető, klímatudatos, méltányos és megfizethető lakhatást is.

*2) lakónegyed: 15-perces város*

A racionális területhasználat azt igényli, de a járvány is arra készítette és kényszerítette a világot többmillió lakosát, hogy

lassabb tempójú, lokalizált életet éljen, és a közvetlen lakókörnyezetére korlátozza a napi mozgását. Felértékelődtek azok a városrészek, ahol gyalogosan vagy biciklivel könnyen elérhetők a városi szolgáltatások, valamint a zöld- és rekreációs területek.

A svéd „1-perces város”, az ausztrál „20-perces”, vagy a „15-perces város” koncepciók (ez utóbbi Párizs „újraszervezésének” is egyik főeleme), a pandémia során átalakult személyes interakciók, új város- és térhasználati módok tapasztalatait felhasználva nem csak a mai életminőség javítását remélik, hanem a jövőre is kiható, negatív környezeti hatások csökkenését is.

*3) újrahasznosítás: területek, infrastruktúra, épületek, anyagok*

A városok fenntartható működésében a területtakarékos térhasználat az egyik legfontosabb szempont. Ha a város extenzív növekedés helyett belső területének intenzívebb használatára törekszik, ezzel elősegíti a városon belüli utazási szükségletek csökkenését és a közmű- és közúthálózat optimális kihasználását is. A már urbanizált, például a barnamezős területek újrahasznosítása elengedhetetlen ahhoz, hogy a város kompaktabb legyen.

Az újrahasznosítás azonban nemcsak a korábban már igénybe vett területekről szól, de az ott található települési infrastruktúráról, épületekről, természeti adottságokról, építőanyagokról is. A történeti épületek újrahasznosítása a település gazdasági múltjára építve segít értéknövelő módon megőrizni és fejleszteni annak építészeti örökségét, teljes

Címlapfotó:

Budapest kerékpáros  
hőtérképe - [LINK](#)

élettartamára nézve pedig ilyen módon csökkenteni a felhasznált energiát. Budapesten ma több mint 1200 hektárnyi olyan jelentős kiterjedésű terület található, amely korábbi funkcióját elveszítve használaton kívülnek vagy alulhasznosítottnak tekinthető. Ezek megújítása egyszerre lehetőség és feladat.

#### *4) Társadalom - közösségek*

A félévben az egyéni érdekeken túl a közösség (public) érdekeit is szem előtt tartjuk: milyen értékek irányítják vagy kellene, hogy irányítsák a várost mint közösségi teret? A várost valós igényekre kell építeni, hogy az ne egy tematikus park, egy szolgáltató központ, hanem egy közösség (public) által irányított hely legyen, ahogy az nagyon sokszor volt a történelemben. A városok jövője a közösségekben rejlik. A közösségek teszik a várost élő, komplex társadalmi - gazdasági - környezeti - épített rendszerré.

#### *5) közterek: új típusú közösségek és közösségi terek*

A városainkban közösségekben élünk. Ez bármilyen helyzetben megvalósul, hiszen ugyanabban a házban vagy lakókörnyezetben jelentős számú további ember él. Az együttélés lehetőségein túl (sharing) azonban az életünket is megosztjuk másokkal, melyek új típusú közösségek, illetve társadalmi kapcsolatok létrejöttét eredményezik. Tereinket is megosztjuk, melyek új típusú közösségi terek létrejöttét is eredményezik: a köztér és a félpublikus, félprivát terek határa elmosódik.

#### 6) sharing

A szén-dioxid-kibocsátás szükséges csökkentéséhez át kell gondolnunk eddigi fogyasztási szokásainkat.

A kisebb fogyasztás nemcsak a szükségtelen javak elhagyását jelentheti, hanem azt is, hogy újragondoljuk a javakhoz fűződő viszonyunkat. A tulajdonlás helyett előtérbe kerül a bérlet, illetve a megosztott tulajdonlás, ami növelheti a javak kihasználtságát.

A város a használók nagy sűrűségével kedvez a sharing típusú szolgáltatásoknak, mint például a közösségi kerékpárnak, az autómegosztásnak, a közösségi kerteknek vagy az urbánus nap-erőműveknek. A lakóközösségek a megosztás új léptékét teremtik meg, ami átalakíthatja városi lakhatásról vagy a közterületek fejlesztéséről és menedzsmentjéről alkotott fogalmainkat is.

#### *7) kék-zöld:*

Az éghajlat felmelegedésének hatásait tovább súlyosbítja a városi hősziget jelensége, amely nyári napokon akár 4-6 fokkal is tovább melegíti a sűrűn beépült városmagokat.

A városi mikroklíma javításához a helyi vízkörzésnek és az ebben részt vevő zöldfelületek szerepének újragondolására van szükség. A csapadékvíz gyors elvezetése helyett a helyben tárolás, szikkasztás, az intenzív párologtatás a cél. Ennek legjobb eszköze az intenzív, várostűrő növényzet ház, tömb és városrész léptékben is.

A városi zöld elemek szerepe így átalakul, tervezésükben a hagyományos esztétikai szempontok mellett egyre fontosabbá válnak az ökológiai és klimatikus szempontok. Az új típusú vízgazdálkodás és a növényzet a város közműve, amely polgárainak jó közérzetét szolgálja.